

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Notas mihi fecisti uias uitæ, adimplebis me lætitia cu[m] uulto tuo.
Delectationes in dextera tua usq[ue] in finem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Descendit ad inferos.

Sensus ergo apertissimus est, per Apostolos tanta copia & diligentia exploratus. Verū & hic coeperunt homines de ingenijs suis nihil non præsumere disputare; An Christus scđm animam seu substantiā fuerit in inferno. Et quid sit eum fuisse in inferno, Magna pars ausa est spiritui contradicere, Animam Christi non fuisse in inferno, nisi per effectum, optimi scilicet glossatores ubi dei, Animam meā, id est, effectum animæ meæ, non dereliques in inferno, Descendit ad inferos, id est effectum fecit apud inferos, uerum, contemporis friuolis & impijs nugis, uerba Prophetæ simpliciter dicta, simpliciter intelligimus, & si intelligere nō possumus, fideliter credamus; Maior est huius scripturæ autoritas, q̄ totius humani ingenij capacitas, ait Augustinus, Vere enim anima Christi scđm substantiā descendit ad inferos, quid autem fuerit aut sit iste descensus, credo nondum esse reuelatum satis saltem omnibus.

Dolores mortis & inferni.

Petrus, Actuum, ij, dicit: Quē deus suscitauit solutus doloribus inferni seu, ut græcus habet, mortis, in quo uidetur significare, Doloribus mortis seu inferni Christum fuisse solutum in resurrectione. At dolores mortis & inferni, pro eodem ego habeo: Infernus enim est pavor mortis, id est, sensus mortis, quo horrent mortem, & tamen non effugiunt damnati, nam mors contemporanea sentitur, estq; uelut somnus. Videmus autem scripturam duo loca inuicem mortuis, foueam corpori, & infernum animæ. At Petrus hic non dicit, solum infernū seu mortem esse soluta in Christo, sed dolores inferni seu mortis, quia & si multi sancti in sepulchro & inferno absq; dolore fuisse credantur, qui & in pace mortui sunt, tamen Christus sicut cum summo dolore mortuus est, in uidetur & dolores post mortem in inferno sustinuisse, ut nobis omnia superaret. Ita ego interim uerbis Petri inhæreo, donec meliora doctus fuero, ut Christum præ ceteris omnibus, non solum mortem, sed etiam dolores mortis seu inferni sensisse credam, caro quidem eius requieuerit in spe, sed anima eius infernum gustauerit. Atque hoc esse quod dicit: Non dereliques animam meam in inferno.

Negationum robur.

Istæ autem negatiuæ: Non dereliques, nec dabis &c. uehementiores sunt affirmatiuæ, & robustius resurrectionem testantur, q̄ si dixisset: Educes de inferno animam meam & seruabis sanctum tuum, sicut ibi: Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea, id est, certissima manebit. Ita hic: Non dereliques, id est, uelocissime reduces. Et, non dabis sanctum tuum uidere corruptionem, id est, festinabis me reducere in sanitatem & uitam corporis. Videtur enim mihi spiritus in his uerbis simpliciter loqui & magis ad tempus respicere, q̄ ad locum uel aliam circumstantiam, ut sit sensus: Non dereliques me tanto tempore, quāto naturaliter solent corrumpi cadauera, sed intra tempus quo solēt incipere, corrumpi, Me suscitabis: Alioquin possit sermo uideri de aliquo dictus, qui usque in diem iudicij per miraculum in inferno & sepulchro seruaretur incorruptus, quamuis nullus ita sit seruatus, saltem ante Christum, de q̄ hæc primo loquitur. Etsi enī sunt (ut in Aegypto) corpora myrrina, quæ contra putrefactionem ualent, peruncta & seruata, caro tamen consumpta est & exhausta, contra quod hic dicitur: Caro mea requiescet in spe.

Notas mihi fecisti uias uitæ, adimplebis me lætitia cū uultu tuo.
Delectationes in dextera tua usq; in finem.

Hieronymus: Ostendis mihi semitam uitæ, plenitudinem lætitiarum ante uultum

uultum tuum, decores in dextera tua æternos, ubi uidetur ab uno uerbo, offerri
 dis, tres accusatiuos regi, quorū unum noster mirauit in uerbum, adimplebis,
 & tertium in nominatiuum, delectationes, nihil tamen de sensu perit. Nam &
 Petrus Actuum. ij. nostrum sequitur. Describit autem gloriam resurrectionis
 tribus partibus, uita immortalis, lætitia interna, & iucunditate æterna. Via uitæ
 dicitur, quod sit a morte ad uitam, quasi illud Apostoli Romanos, vj. dicat: Chri-
 stus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi non ultra dominabitur.
 Christus enim antea non nouerat uiam uitæ experimentaliter, cum hæc uita
 sit, non nisi uia mortis, seu cursus potius ad mortem, sed resurgere ad uitam im-
 mortalem, hoc uere est, nosse uiam uitæ, quod solius est uirtutis & dextræ dei, si-
 cut hic dicit: Notas mihi fecisti uias uitæ, & psalmo. lxxxvij. Quis est homo
 qui uiuet & non uidebit mortem, eruet animam suam de manu inferni: quasi
 diceret, nullus. Sic psal. lxxvj. uocat: Dominus dominus exitus mortis, & deus
 saluos faciendi. Quæ absorpta morte per uictoriam, educat in uitam æternam, si-
 cut promissit Osee, xij. De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos,
 Ero mors tua, o mors, morsus tuus inferne. Consolatio abscondita est ab ocu-
 lis meis, quia ipse inter fratres diuidet: Adducet uentum urentem dominus de
 deserto ascendentem & siccabit uenas eius, & desolabit fontem eius, id est, pec-
 catum, quod est uena, fons, stimulus, uirtusque mortis &c.

Resurrectio
 nis triplex;
 gloria.

Resurrectio
 est uia uitæ;

Lætitia interna, quam Hieronymus plenitudinem lætitiarum ante uultum
 dei, non male intelligit. Ea est, qua uidetur deus deorum in Zion, sicuti est &
 facie ad faciem, ubi est satietas plena cordis nostri, ut digna Emphasi, plentiu-
 do lætitiarum appelletur, in hac enim uita ex parte cognoscimus, ex parte pro-
 phetamus, ita ex parte lætamur, & omnia ex parte habemus, cum autem uene-
 rit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est. j. Cor. xij. ubi non misce-
 bitur risus dolori, nec luctus consolationi, sicut necesse est in hac uita fieri, dum
 peregrinamur a domino, & per speculum uidemus in ænigmati. Quare læti-
 tiam huius uitæ, lætitiarum ænigmati, illius uero lætitiarum, uultus seu faciei domi-
 ni, appellare possumus. Sic eni hebraice sine præpositione, cū, & ante, dicitur,
 Plenitudinem lætitiarum faciei tuæ, ut plenitudinem lætitiarum e facie & reue-
 lata gloria dei pendere intelligamus, sicut psalmo sequente dicit: Satiabor cū
 apparuerit gloria tua. Et Christus Ioan. xij. Qui diligit me, diligetur a patre
 meo, & ego diligam eum & manifestabo ei meipsum. Hæc est lætitia æterna,
 quia plenitudo lætitiarum, quæ lætitiarum in hac miseria sanctis impartitur, sint stil-
 læ quædam & tenues prægustus, qui cito transeant, plenitudo autem reuelata
 facie dei, perfecta est manes in æternū. Hæc enim est uita æterna, ut cognoscatur
 te solū uerum deum, & quem misisti Iesum Christum, Ioan. xvij.

Iucunditates in dextera tua in finē, quas Hiero. decores æternos posuit, signi-
 ficare mihi uidentur dotes reliquæ corporis & animæ & omnium rerum, seu,
 ut nostri uocant, obiectiuas delectationes, quas Christus ex sua gloria habet;
 Sicut enim in sinistra dei, id est, in hac uita in omnibus est tristatus, ita in dexte-
 ra, id est, futura uita in omnibus delectatur. Qui eni in dei uisione beatus est,
 in omnibus simul iocundatur, nullum hic triste spectaculum, sed omnia iucun-
 da, omnia cooperantur, applaudunt, fauent, arident, sicut canit Lactantius;
 Ecce renascentis testatur gratia mundi omnia cum domino dona redijisse suo.
 Eadē hic dictio est sceminino genere נְעִימוֹת Neimoth, quæ superius mascu-
 lino Neimin posita est, fines ceciderunt mihi in pulchris seu iucundis, utrobique
 Christi iucunditatem in rebus extra deum existentibus, docens. Ac hebraeus

Ff ij ultimam

ultimam dictionem *נצח* Netzah, quod nos in finem, Hiero. æternos reddidit, ambigua constructione habet, ut ad omnes tres partes queat aptari, ad uitas uitæ, ad plenitudinem lætitiarum & iucunditates in dextera dei, ut singulas uocari possimus, uel ad solas iucunditates, quas decores Hieronymus uocat, forte q̄ decoris & formosis delectemur & iucundemur. Hæc erunt, cum corpora nostra, cœlum & terra in nouam creaturam mutabuntur in fine mundi, ubi omnia erunt iucunda & dulcia, interim expectatio creaturæ in gemiscis & parturit donec & ipsa liberetur a corruptione & uanitate in libertatem gloriæ filiorum dei, Ro. viij.

Dextera dei (ut diximus) futuram uitam, seu eam quæ est in conspectu dei significat, quæ nunc incipit, per fidem cõsummanda, per speciem, Amen. Videmus ergo, hic psalmus unus omnium q̄ clare resurrectionem & gloriam resurrectionis prædicet, ut merito Michtham aureolus dicitur sit Dauid, qui hoc loco insigniter suam in rebus diuinis cognitionem, signauit.

PSALMVS DECIMVS,

sextus, Hebræis decimusseptimus.

ORATIO DAUID.

NOVVS titulus, Oratio Dauid, q̄ satis indicatur psalmi materia, quæ nihil nõ dissimilis uidet̄ ei quæ psal. v. & multis alijs tractatur, generalis, scilicet que rimonia populi iusti aduersus nocentissimos persecutores spirituales hypocritas, cū quibus ei assidue bellū est, sicut inter Iacob & Esau, de iusticia & uerbo ueritatis, Itaq̄ ex prædictis sæpius tractatis facilis erit & huius psalmi sensus.

EXAUDI domine iusticiam meam, intende deprecationem meam, auribus percipe orationem meam. Non in labijs dolosis.

MAGNUM affectum & lachrymas multas indicat ter repetita & ingemita nata petitio, quia reuera spirituales homines magis urit dolus q̄ uis impiorum, q̄ uim manifestam licet cognoscere & periculis cognitis, utcumq̄ occurrat *pro dei rere*. At dolus ante perdit q̄ intelligatur, unde & Paulus, ij. Corinth. xj. cum dicitur *gloria debemus* xisser: Quis infirmatur & ego nõ infirmor, grandius in scandalum dixit: Quis scandalifatur & ego non uror: Non ait: Infirmor, sed uror, q̄ minus sic cum infirmantibus, id est patientibus, pati, q̄ propter scandalifatos uri. Et Act. xx. protestatur sese per triëniū non cessasse cū lachrymis monens unum quemq̄ ut cauerent a lupis rapacibus, qui post discessionem eius erant intraturi & locuturi peruersa. Et Philip. iij. Multi enim ambulāt quos sæpe dicebam uobis, nunc autē & flens dico, inimicos crucis Christi, quorum finis interitus: Quorum deus uenter est & gloria in confusione.

Si sic Prophetæ, sic Apostoli arserunt & fleuerunt super sui temporis hypocritis, quando spiritus adhuc plenior erat in Ecclesia, quid non metuendum nobis? Quæ lachrymæ nobis esse possunt satis in his perditis temporibus, tantæ securitatis, in quibus dæmones mortuos esse aut dormire credimus, cū regnent horrida tyrannide, nomine Christi & sanctorum in suas partes rapto & iactato. Verum prædicta sunt satis abunde talia tempora, nos autem insensati sumus & sicut Iudæi, ignorantes implemus ipsi oia, quæ prædicta nobis sunt ab Apostolis.